

Posudek vedoucí práce

Bc Alena Rokosová: Sňatek v době normalizace. Příběhy žen, které se vdaly mezi lety 1970 a 1989. Magisterská diplomová práce, FHS UK, Praha 2014, 82 s.

Cílem předkládané diplomové práce bylo popsat sňatečnost v období tzv. normalizace v kontextu tehdejší státní rodinné politiky. V práci jsou zachycena opatření podporující sňatečnost a porodnost, která byla v Československu zaváděna hlavně v 70. letech. Pomocí orálněhistorických rozhovorů chtěla autorka zjistit, jak narátorky vzpomínají na toto období a zda nějak vnímaly tehdejší propopulační opatření, a jaký to mělo případně vliv na rozhodnutí vstoupit do manželství.

Autorka realizovala 6 životopisných rozhovorů se ženami, které se vdaly v letech 1970-1989. Z jasných důvodů se rozhodla všechny narátorky anonymizovat, z textu je patrné, že k problematice přistupovala velmi citlivě a podle etických zásad. Co mi však u rozhovorů chybí, je jejich datace.

Za klad práce považuji její interdisciplinární přesah. Diplomantka se kromě „vlastních“ rozhovorů zaměřila i na výstupy z jiných projektů využívajících metodu OH. Dále využila prameny a literaturu především demografickou a sociologickou. Přínosné se mi jeví zaměření výzkumu na ženy, jejichž životní příběhy se pomalu ale jistě dostávají do zájmu odborné i laické veřejnosti. Autorka se díky životním příběhům narátorek dostává od konkrétních rodinných vzpomínek i k širšímu pochopení každodenního chování a postojů obyvatelstva v období tzv. normalizace. Do debaty může být otázka, do jaké míry se některé jevy, které autorka v práci popisuje, dají najít i po roce 1989, a které se úplně vytratily. Mám na mysli např. různé zvyšování porodného před volbami, nebo fakt že podle průzkumů narůstá počet mladých lidí, kteří žijí u rodičů. Nebo můžeme sledovat, jak se vyvíjí pohled společnosti na tzv. nesezdaná soužití. Z rozhovorů vyplývá zajímavý paradox, že v období tzv. normalizace nemohli spolu před svatbou mladí lidé žít, ale stejně byla každá druhá nevěsta těhotná.

Práce je přehledně strukturována na teoretickou a praktickou část a na vlastní analýzu. Ve dvou případech bych však text členila jinak, sice kapitola 3.3.1. o Výzkumu snoubenců. Když už jej autorka zařadila do samostatné kapitoly, bylo by dobré výsledky tohoto výzkumu porovnat s jinými daty, například z realizovaných rozhovorů s narátorkami. A naopak v kapitole 5.10 bych pro větší přehlednost text o umístování dětí v jeslích zahrнула do samostatné kapitoly. Co se týče analytické části, někdy jsou ukázky z rozhovorů pro čtenáře

ne zcela srozumitelné, bez znalosti celého kontextu mohou působit poněkud chaoticky.

Co se mi zdá jaksi „navíc“ je analýza vzpomínek na období normalizace, srpen 68, listopad 89. S Alenou Rokosovou jsme několikrát diskutovaly o tom, zda se v práci primárně zaměřené na rodinnou politiku věnovat i „velké“ politice. Autorka si sympaticky stála za svým a zmíněnou problematiku do diplomové práce nakonec zařadila, i když já jako vedoucí práce jsem se přikláněla spíše pro to, dát tento text do přílohy.

Na práci je místy vidět, že byla psána „horkou jehlou“, např. na str. 49 na jednom řádku třikrát slovo „samostatně“. Na druhou stranu musím dodat, že diplomantka o tématu své práce důkladně a dlouho přemýšlela, zaujetí pro věc bylo patrné na první pohled, k rozhovorům přistupovala svědomitě a analýzu rozhovorů jsme ke konci často konzultovaly.

Diplomantka zpracovala svou magisterskou práci na odpovídající úrovni. Doporučuji práci přijmout k obhajobě a navrhuji její hodnocení stupněm velmi dobře.

V Praze 3. září 2014

Mgr. Petra Schindler-Wisten, PhD.